

ШОНЛИ ВА САБОҚЛИ ЎТМИШ

Мухтор ШАМСИЕВ,
“О’zbekiston tarixi” журнали таҳририяти
масбул котиби

Ўзбек халиқ ва давлатчилиги тарихининг тури
боқич ва йўналишлари бўйича энг сунти илмий
янгиликларни етказиб берини ўз олдига мақсад
қилиб кўйган “О’zbekiston tarixi” журналининг
2-сони дунё юзини кўрди.

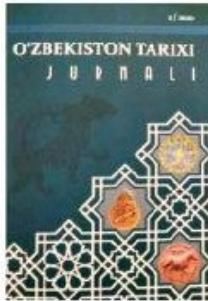
Салкаг тўт йил Бурун миллати-
миз ҳаётидаги бешланган янгилигини-
лар ва зарурлишига даври таълаб
лари умумий тарикемизга хусусан,
журнатимиз фангилини ҳам чаглаб
ўтмагани табиий. Давлатимиз раҳ-
берининг: “Тарихга сергак қарозан
одамнинг осоми ҳушбр ёз озоҳ бў-
луб яшайди. Бугунча вазията ҳам,
келгуси жарабоёнларни ҳам хотига ҳе-
хакороний беко бера олади. Бу эса
хозирсан муракаб ёз шифодатни за-
мона тинчниш ва барқарорлини
тъъминлаши, юқсак парархайта
зришишини энг муҳим шартибди”,
деган сўлапари жамиятимизнинг ҳар
бир ўзоси, айнида, биз тарикимиз
учун ўзига хос дастурларимандир, деч-
сан адешмаймиз.

Негаҳ замонандилар, айниқса,
ёш зепид тарикимиз тағобтийни
шакллантириши, уларни энкорта-
садеки ва фидойиги руҳида тар-
биялан, ҳар томонимизни атук мута-
хассисларни тайвонлаш осон жараён
зисадигини биз яхши тушунамиз.
Бунинг учун эса, эвало, биз ўзимиз
ўзгаришимиз, ҳайта, ишга бошича
куйланган қарашимиз лозим бўлади.

Журналнимизнинг нафбатдаги
сенинг ҳамин ҳудуд шу нуктам
наэздан, ҳам мезмунан, ҳам шак-
лан янгиланган равишда тайёрлан-
гани барабариди, асосан, ўзбек
халиқининг Иккинчи жаҳон урушида
зришилган генгасга кўшиган
тенгиси улуҳига бенгизланганини
алоқиҳа урууплаган бўлупдик. Да-
ватимиз раҳбарининг Ганзабониг
75 йилиниң ҳамда Хотира ва ҳадро-
лаш кунинг багишланган тантанали
маросимдаги нутқи билан бинча-
надиган “Иккинчи жаҳон уруши ва
Ўзбекистон” руқнидан ўрин сплан
унта мақслу юртимиши етакчи ва ёш
олимлари томонидан аниқланган
янги архив хужжатлари асосида
ёзилган. Масалан, тарих фанлари
бўйича фалсафа доктори Ҳасан
Бобоевони ССРР саноатининг 33
ф遵义ини, гапленини, чоравичлик,
канд, лавлатчиликнин каттани-
на ушушина тъъминлашиб берадиган
гарбий ҳуҷудлар фашистлар томо-
нидан босид спиканни шероитида
туғлиғиң танлиқидан чиқиб кетишида
Ўзбекистоннинг тарикимизни
яни, хужжатлаш ва рахаматлар срида-
ли таҳлия килиб берган. Ўзбекистон
эн зарур ҳарбий-саноят, озиқ-
оюзат, химим-кечак маҳсулотларни
фронтга етказиб бешишдан ташла-
ри, Россия, Украинанинг душман-
дан озод этилган ҳуҷудларни иш-
лаб чиқариш ва ишлоти, хужжатини
тиклишда берегаз ва улкан ёрдем
кўрсатганга оид гуҳохилар ўку-
чиларда катта гатта таъсурот қолдира-
да, деб ишонами.

Профессор Қархмон Ражабов
макъаласида ўзбек академиа ва офицер-
ларининг Иккинчи жаҳон уруши йил-
ларидан олиб берган қангу жаддате-
ри, улар деб кепган киринчиликлар,
қўрасатни кадомломигонг қулоғотли
рашида бўритб берилади.

Тарих фанлари бўйича
фалсафа доктори
Эркинжон Ражабовнинг
бу галик изланнини эса
“Темир генерал” зақаби
билин машҳур бўлган
Собир Рахмоновнинг
ҳайти ва ҳарбий
фалгилини, каталондан
кутулиб колтани, жанг
майдонларида кўрсатсан
ботирлик ва мардлигига
онд хозиргача эълон
қилинмаган янги
мальумотлар таҳсилига
багишланганда.

Тарих институти етакчи илмий
ходими, тарих фанлари доктори
Муҳаммад Исокова ва магистрант
Мадина Муҳаммаджонова дикратни
ўзбек алпартарининг Иккинчи жаҳон
урушини йиллари фронти орти ишлари
даги жасорати, сабо-бардоши ва
и меҳнаткашларни тағмаланинг колган
арзини хужжатларини яннича ёнда-
шувлар асосида таҳлия килинга
тарафтанлар. Еш олимна Машхуре
Дармоминсон маколасидаги Иккин-
чи жаҳон уруши йилларидаги Узбек-
истонга кўнгирб қелинган корхона-
ларни ишга тушуниш ўта зарур
маҳсулотларни ишлаб чиқаришда
ўзбек ҳалиқи, айниқса, кексалар,
хотин-қизлар, ҳатто бопеларнинг
захматкашларни ва фиройини
ериттигин.

Тарих фанлари доктори Нодира
Мустағовна уруши йилларидаги кўни-
рб кептирилган мингреб ёшлар ва
каримларга бошланган бўлгани ўзбек
дебри ҳалиқимизнинг инсоний Фа-
зилатларидан гуоҳлик берувчи эр-
зин хужжатлари, шунингдек, бадий
адабиётлар асосида ноанъавий
ёндашувларни кўллатган қолда куда
қизижарли ва фойдали маориф та-
йёслаган. Тарих институти ёш оли-
ми Муҳаммадид Назирроҳимовнинг
Иккинчи жаҳон уруши йилларидаги
асир олган япон аскарларининг
юртимизда кечкан ҳайига оид таҳ-
лия ҳамда байёнлари қилинди
тасвирилган.

Журналнинг импид изланувчила-
р учун жойбодоримини ёнгардиган
яни хизмати унда шу чорхана “Чаша
теплаган” архив хужжатларининг
зълоги ҳалина боштаганнилди. Инду-
сонда Ўзбекистоннинг уруши йилларидаги
турниши, хусусан, кўнирб кеп-
тирилганларни кабул килиш, жойлаш-
тириш, фронта юборилган бегарас
фронтиларга дебри юримати ва янги
хужжатлар тутридан-тўри зълон ю-
лини мөдда.

Журналнинг
тариҳшунуслиқ,
мандашунуслиқ,
зиннушунуслиқ,
танишшунуслиқ,
қадимшунуслиқ ва
ёш изланувчи каби
рукнилари тилга олинган
йўналишларда теран
иммий изланнилар олиб
борайттандар учун ўзига
хос миниб бўлди. деб
ишонамиз. Бир сўз билан
айтганда, яннича мазмун
ва кўринашда чон этила
бошланган “O’zbekiston
tarixi” журнални
тариҳчи олими, з-
тъалим мусассасалари
ўқитучилари, ота-
боболарининг шонли
ва сабоқли ўтмишга
қизиқувчиларада катта
қизиқши ўйғотининг
шубха кильмаймиз.